

L. A. Warburgs prædiken bededag

Taler

Ludvig Albert Warburg
Provst

Dato

22. april 1864

Sted

Holmens Kirke

Omstændigheder**Prædikentekst**

Matthæusevangeliet kapitel 3, vers 8-10

1 „Vor Herres Jesu Christi Naade, og Guds Kærlighed, og den Hellig Aands
Samfund være med os Alle!"
(Matth. Evgl. 3, 8-10)

5 „Bærer da Omvendelsens værdige Frugter, og mener ikke at ville sige ved Eder
selv: Vi have Abraham til Fader, thi jeg siger Eder, at Gud kan opvække
Abraham Afkom af disse Stene. Men Øxen ligger allerede ved Roden af
Træerne; derfor hvert Træ, som ikke bærer god Frugt, skal afhugges og kastes i
Ilden".

10

Denne Kirkedag har ikke vore Søndages og vore Høitiders hellige Indvielse; den
er af Forfædrene gudeligen indstiftet for den Menighed, der hører hjemme i vort
lille, for Tiden faa haardt betrængte, danske Folk; det er de danske Menigheder,
som ringes sammen paa denne Dag; og det er til os, som kalde Danmark vor
dyrebare, elskede Moder, ved hvis Bryst vi have diet, hvis Liflighed fryder os,
15 hvis Brød mætter os, — det er til os, Danmarks Børn, at Johannes den Døbers
Ord lyde i denne Dagens Time. Gjennem en lang Række Aar har den
almindelige Bods- og Bededag kaldet paa Menighederne i vort Fædreland, til at
møde for Gud, ydmyge sig for hans Aafyn, og, efter det hellige Menighedens
20 Præstedømme, frembære mindelige Offre: Taksigelse for det Gode, som blev
annammet; Bøn og Paakaldelse af hans Forbarmelse og naadige Hjælp, naar
Hjemsøgelsens og Vredens Tider hvilede tugt over Folk og Land; denne Dag har
kaldt og kalder paa det danske Folk til at møde for at fremføre sine Begjæringer,
udgyde sine Bekymringer, nedbede Velsignelse over Konge og Folk og Land, og
25 enes i den Bøn, som fra gamle Dage er givet os at bede: „Herre! Du handle ikke
med os efter vore Synder, Du betale os ikke efter vore Misgjerninger; hør vor
Bøn og lad vor Røst komme til Dig!"

30 Til andre Tider har det kunnet være fornødent at give nærmere Oplysning om
denne Dags Betydning og Værd; iaar er det anderledes, idetmindste burde det
være anderledes. Denne Vinters haarde Trængsler, — Hjem søgelsens Tider, da vi
prøves i Fornedrelsens Ovn, — have selv kunnet give os Virkelighedens
Oplærelse til at forstaae og skjønne paa en Dag, hvor det er givet os, ja! der
35 ligefrem opfordrer os, som et dansk Folk, til at møde i Guds Huus for at udgyde
vore Hjerters Sorg og Smerte for Ham, der forbarmer sig som en Fader over
dem, der frygte Ham. Det er vel saa, idetmindste burde det være saa, at vi
alvorligere, stærkere, inderligere end nogensinde maae have lært, at der er en
Moder, hvis Børn vi ere som danske Mænd og Qvinder, og som vi, efter Hans
40 Villie, der lod os fødes i dette Land, ere Kjærlighed skyldige; og det burde
idetmindste være saa, at Alle, i hvem der slaer et dansk Hjerter, og som føle, at
Moderens Nød og Fare og Trængsel er Børnenes Nød og Fare og Trængsel,
maae have kjendt sig trængte ind til Gud som vor Tilflugt i Angester, vor Hjælp
mod Voldsmænd; og skulde det da ikke være forstaaet, hvor godt det er os, at
45 denne Dag kalder os sammen for at vi skulle søge Gud i Bøn?

Ofte i denne Vinter er paa dette hellige Sted vort Fædrelands Nød draget ind
under Lyset af det Guds Ord, der er os, som et christeligt Folk, betroet; og
hvorledes var det muligt at undlade dette? Jeg holder for, det burde os saaledes
50 at gjøre. Ofte have vi søgt Gud i vore Bønner og spurgt efter hans Frelses Time,
men strængt og smerteligt have vi erfaret, hvorledes Herren, ei blot i et enkelt
Menneskes Liv, men i et heelt Folks Nødstid, kan synes at staae langt borte og
skjule sig i en Sky, hvor ingen Bøn trænger igjennem. Men lader os ikke forsage
og blive trætte, lader os holde ved i Haabet, at Herren er god mod dem, der bie
55 efter Ham, og at det er godt, at man haaber og er stille til Hans Frelse. Mindes
Du ikke nok, Du bekymrede danske Menighed! da vi atter i denne Vinter havde
Ordet at udlægge om hiin cananæiske Qvinde? Vi fandt deri et Livsbillede, der
havde en slaaende Anvendelse for os. — Danmark i sin Jammertilstand er en
Moder, som vel maa raabe efter Herren og bede: forbarm Dig, Herre, Davids
60 Søn! Herre, hjælp! Og Herren drog sig længer og længer tilbage, skjulende sin
Barmhjertighed i det, der synes ubarmhjertig Haardhed. Men glem saa heller
ikke, at hiin Bedende seirede, at Herren paa det Sidste lod sit Ansigt lyse mod
hende og blev hende naadig; thi hun slap Ham ikke, for hun blev bønhørt; glem
ikke dette Vidnesbyrd, efterdi det bør os, Enhver for sig i Løndom, og Alle i
65 Samfund med hverandre, i Bøn at holde fast ved Gud som „vor Tillid og Styrke,
en Hjælp i Angester, hvilken er befunden meget stor" (Ps. 46, 2).¹

Et ydmyget, haardt tugtet, slaget og plyndret Folk, mishandlet af Fjender,
70 svigtet af saakaldte Venner, samles idag efter at have gennemlevet en mørk
Vintertid. Der begynder at vise sig Foraarstegn i Skabningen omkring os, men
endnu intet Foraarstegn for Danmarks Sag! Mørket har sluttet sig tættere og
tættere om os; endnu i disse sidste Dage er et rystende Budskab føiet til de andre,
som have krænket og saaret vore Hjerter; og, naar vi nu samles idag med en
75 bedrøvet Aand, saa lyde disse alvorlige, strænge, truende Ord til os fra Johannes
den Døber: „Øxen ligger allerede ved Roden af Træerne; derfor, hvert Træ, som
ikke bærer god Frugt, skal afhugges Du kjender godt disse Ord, Du har ofte hørt
dem tilforn, men gjøre de ikke idag et dybere Indtryk end saa ofte ellers under
roligere og lykkeligere Dage? I Mørkels og Ulykkens Tider kan Hjertet ofte
80 fyldes af tunge og knugende Tanker, og maae nu ikke disse truende Ord, idag
henvendte til os, forøge den tyngende Byrde, som hviler paa hvert alvorligt og
varmt dansk Hjerter? Er det ikke, som løftede Gud gennem disse Ord sin Finger
truende mod os? Visseligt ere de vel skikkede til at vække Bekymring og Frygt,
og de maatte heelt kue vor Aand, hvis der ikke i de lærte Ord var gjemt et
85 Vidnesbyrd om den levende Guds Naademagt, et Vidnesbyrd, som kan
gjenføde os til Haab og opreise de Nedbøiede. Men et saadant Ord har denne
Dagens Text; og vi ville ikke lade det ligge ubenyttet; skulle vi ikke unddrage os
for den Alvor, Johannes den Døbers, Røst kan fremkalde, ville vi udtale vor
Frygt og vor Bekymring for hverandre — saa lader os ogsaa søge at gjøre os rede
90 for det Haab, vi kunne og bor nære.

Johannes den Døber traadte frem og løftede sin Røst i en Afgjørelsens Tid for
Israels Folk. Profeterne havde vidnet om en stor Herrens Dag, der skulde
komme; og den var nu oprunden. Der kommer i Menneskelivet, i den Enkeltes
95 som i Slægtens og i Folkenes Liv, Timer og Dage, Afgjørelsens Tider, da Herren
er som „en smeltende Ild og som Tvættersens Sæbe“ (Malach. 3, 2 flg.),² da Han
skal sidde og smelte og rense Sølvet og luttre de Forsøgte som Guldets og Sølvets
Ild, men da de Uretfærdiges og Ugudeliges Liv og Gjerning skal være som Halm
og Herrens Dag som en Ild, der antænder og Ingen slukker. Der kommer
100 Afgjørelsens Tider enten til Fornyelse og Gjenopreisning, eller til Udslettelse og
Ødelæggelse; enten saa, at et sundere, renere, kraftigere Liv fødes under
Afgjørelsernes Alvor og Trængslernes Ildprøve, eller saa, at det gaaer nedad for
de Prøvede, nedad mod et fattigere, svagere Liv, mod en ussel Tilværelse, en
Hendøen til endelig heelt at udgaae af de Levendes Tal. — Kunne vi vel
105 unddrage vor Sjæl for Tanken om, at en saadan Afgjørelsens Tid er kommen for

os som Folk? Intet alvorligt Menneske blandt os kan undlade i Aandens Frygt at spørge: „Herre, hvad vil Du os med Alt dette, Du har ladet komme over os? Vil Du byde, at Træet skal omhugges? Har Du afsagt Dommen over os? Eller har Du endnu Langmodighed med os? Vil Du endnu taale og bruge os? Vil Du bevare os i Din Naade, og gennem alle disse Fornedrelsens Omskiftelser frelse os til et forynget Folk?”

Øxen ligger ved Roden af Træerne. Det er ængstende Ord. Jeg gruer for den Tanke, at Gud ikke længer skulde have Brug for os som et Folk, fordi vi ikke befindes dygtige til nogen alvorlig Livets Gjerning i Hans store Husholdning paa Jorden; jeg gyser tilbage for Synet af et affældigt Folks Tilværelse, naar det er blevet lig et Menneske, som er afsat fra sin Virken, henviist til at slide Tiden op, til Døden kommer, uden alvorlig Opgave for sine hensygnende Kræfter og kun syslende med Smaating; min Sjæl knuges ved Muligheden af en Tilstand, i hvilken vort Folk er uden anden Fremtid end at synke sammen i en mat Alderdomstilværelse, et Skvggeliv af hvad det var, uden Gjenopreisningens Haab; om det saa end har en fortid, og kan leve i og af skønne Minder fra forbigangne Tider, det vilde, uden fyldig Nutid og uden Fremtid, være blevet et ulykkeligt Folk. Og der gives saadanne ulykkelige Folk!

Johannes den Døbers Røst lød hos Israel. Hvilket Folk havde det engang været? hvilken Fortid, hvilke Minder lød ikke i deres Sange, hvilke lysende Navne havde det ikke at huske? Men hvad er det nu? En adsplittet Hjord, et fordrevet Folk, adspredt i Landflygtighed over Jordens Kredse. Vel kunne de boe fredeligt i mange Lande, de kunne findes driftige til Livets timelige Gjerninger, de kunne blive rige og leve i al Rigdommens Overflødighed, de kunne blive berømte — men hjemløse, landflygtige Børn blive de bestandig, og i de Oprigtiges Hjerter maa der boe en dyb, lønlig Smerte, fordi en Guds Dom er gaaet over deres Folk og Fædreland.

Men Israel er sat Jordens Folkeslag til et Vidnesbyrd. Jeg veed det, at Guds Rige er ikke lukket for nogen Israelit, der omvendes til Christus; læs, christl. Menighed, Apostlen Pauli Ord i Br. til Rom. 11, 25—29;³ Du finder der et stort Haab udtalt for det „ganske Israels“ Frelse; — men et ulykkeligt Folk er det! Jeg har den Overbeviisning, at et Menneske, afsat fra sin jordiske Virksomhed, agtet ubrugelig til menneskeligt Arbejde, alligevel har Himlen aabnet for sig og kan agtes brugelig til at Naadens Magt stadfæstes paa ham — men tungt er det at have overlevet sig selv. Vel er det saa, at en Hustru, som

mister sin Mand ved Doden og sidder Enke med sine Børn, og saa mister alle disse saa hun sidder alene tilbage i Sorg, kan finde Lægedom og Hvile hos Ham, der har Hjælp i al vor Hjertenød — men hvo vilde vel ikke ynkes over en saadan Lidende? Hvilken Hustru vil ikke bede: Herre, skaan os for saadan Nød? Og,
150 om nu Danmark kom til at blive lig en Enke, der havde mistet sine Børn, eller blev forladt af dem?

„Hvert Træ, som ikke bærer god Frugt, skal afhugges og kastes i Ilden.” — Disse Johannes den Døbers Ord maae falde tungt paa hvert Hjerte, som er bekymret i
155 ængstet Fædrelandskærlighed. Vistnok ere de udtalte til hiint Israel, som fornægtede og korsfæstede Frelseren, og vi ere et Folk, der nævnes christeligt, hos hvilket den christelige Menighed er opbygget som et aandeligt Huus; vi døbe i Faderens og Sønnens og den Hellig Aands Navn, Guds Riges Evangelium forkyndes iblandt os, den hellige Nadvere uddeles, vi sige ved os
160 selv: „Vi ere Christne” — men, naar Johannes vidner: „Mener ikke at sige ved Eder selv: vi ere Abrahams Børn —”, maae da ikke disse Ord slaae os paa Munden, om vi ville rose os selv af vor Christendom? Johannes retter sine Ord mod Israels aandelige Selvbedrag og falske Tillid til det nedarvede Navn, de bare; findes der nu Intet as dette hos os? I den gamle, fra Fædrene modtagne
165 Bøn paa almindelig Bods- og Bededag hedder det blandt andre Bekjendelser: „Vi kalde os selv Christne, men Gud bedre os! hvad for en elendig og slet Christendom vise vi ikke tit og ofte hos os!” — Monne det ikke vilde være større Sandhed, at bøie os i samme Bekjendelse, end at løfte Hovedet og sige: Nu staaer det anderledes godt til hos os! Der er faldet Ytringer i denne Tid, hvilke jeg ikke
170 tør undlade at berøre; der har været hørt en Stemme, som udtalte, at Gud ikke kunde undvære det danske Folk, og derfor maatte lade Danmark bestaae; der er faldet Yttringer iblandt os, som vare vi fremfor andre Folkeflag et udvalgt christeligt Folk, fra hvem et nyt Lys skulde udgaae. Saadan Tale og saadanne Tanker bringe min Sjæl til at gyse; det er mig, som fristede vi Gud dermed og
175 udæskede Hans Vrede. I alvorlige Tider læres eller bør det læres at vogte paa sine lønligste Tanker, for at vi ikke skulde forspilde Guds overbærende Naade, den vi sandelig have behov, men komme det Ord ihu: „Du skal ikke friste Herren, Din Gud!”⁴ Du skal ikke friste Herren, Din Gud! Men vilde det ikke ogsaa, fuldt saa vel være at friste Gud, om vi lode os sænke i Haabløshedens og Fortvivlelsens
180 Dyb? Er det ikke ogsaa at friste Gud, om vi, beseirede af Frygt, fortabte i Sorg, nedbøiede i modløs Bedrøvelse vilde slippe Ham og Hans Hjælp og Hans Frelsning? Visselig, ogsaa dette er at friste Gud; og saaledes bør det ikke være. Haardt er det at stride den Strid, hvor der skal bevares Haab mod Haab;

185 vanskeligt er det at holde ud i Tro, naar det bliver trangere og trangere om os,
naar det ene Lys slukkes efter det andet, den ene Forventning skuffes efter den
anden, naar Raabet til Gud synes ikke at blive hørt; men Abraham troede med
Haab mod Haab og blev ikke beskæmmet; hiin cananæiske Qvinde holdt ved i
Troen, og seirede. „Bærer Omvendelsens Frugter“, hedder det idag til os. Det er
190 Omvendelse til Abrahams Gud, den levende Gud, der fordres; og til
Omvendelsens Frugter hører Tro i Lighed med Abrahams og Haab som hans
Haab, og Kjærlighed til Gud, den Kjærlighed, som er rede at bringe Offret, naar
det kræves. Bærer Omvendelsens Frugter! det er Hjertets Omvendelse fra
Ugudelighed, Vantro, Mistrøstelighed, til Gudsfrygt, Tro, Haab. Disse Ord lyde
195 nu til os idag under de nærværende Trængsler; men under Trængsler i Nød og
Livsfare er det Omvendelsens Frugter, at troe Gud „som en Hjælp i Angester,
der er befunden meget stor“; at hænge fast ved den Usynlige, og blive
standhastige, biende til Hans Time kommer, da Han vil hjælpe. I Davids 10de
Psalme tales om de Ugudeliges Tænkemaade og Færd; „I Hovmod forfølge de“,
200 saaledes hedder det, „den Elendige; deres Tanker ere, at der er ingen Gud; deres
Mund er fuld af Banden og Svig og Løgn; under deres Tunge er Møie og Uret,
og de sige i deres Hjerter: Gud har glemt det, han har skjult sit Ansigt og seer det
ikke“. Det er Voldsmænd, der nedtrykke den Ringe og Elendige, hvorom her
handles; men vilde det i Nøds Tid sømme sig for de Undertrykkede og Elendige
205 at tænke med lignende Tanker? Er det saaledes de Lidende skulde tage deres
Plage, at de sukke i gudforladt Sorg og jamre: Gud seer det ikke, agter ikke
derpaa, kjender ikke vor Nød, har intet Hjerte derfor, eller har ingen Hjælp
tilovers? Bør det sig saaledes at være? Eller var det ikke bedre om vi kunde bare
„Omvendelsens værdige Frugter“ i at troe med David: „Herre! Dit Øie er over
210 Alt dette; Du skuer min Møie og Fortrød! Du hører de Elendiges Begjæring!“
Sandelig, ogsaa i Bedrøvelse kunne vi friste Gud ved at slippe ham; dette skee
ikke bos os! thi vee de frygtagtige Hjerter og de efterladne Hænder, og en
Synder, som gaaer to Veie! Vee et efterladent Hjerte, thi det troer ikke, derfor
skal det ikke beskyttes!“ (Jesu Sirach. 2, 12—13).⁵

215

Johannes den Døber træder advarende, straffende, truende frem for det Folk,
som havde Guds Forjættelser og Kald, og for hvem en Frelse var beredet; men
han skulde ikke skræmme Israel bort fra Gud eller slaae dets Haab ihjel; hans
Ord udsige ikke, at den afgjørende Dødsdom var fældet over Træet uden Haab
220 om Benaadning efter Guds Barmhjertighed; først da Israel forskjød Ham, der
kom til det med Naade, og ikke forstod, hvad der tjente til Fred, blev Dommen
underskrevet. Israel blev overgivet til Bødlerne. Naar da nu hans Ord vendes til

et tugtet og truet Folk, skulle de ikke kaste os ud i Haabløshedens og
225 Mistrøstighedens yderste Mørke; men godt var det, om de kunde blive os en
vækkende Røst til at søge Haabet, hvor det er at finde. Og hvor er det at finde? I
Guds forbarmende Naades Magt og hans Kjærligheds Styrke! Agter for Alting
paa Johannes Ord: „Gud kan opvække Abraham Børn af disse Stene!” Det er
Guds levendegjørende Kjærligheds og Naades Magt, hvorom der vidnes i dette
230 Udsagn; det er Naadens gjenfødende Magt, hvorved det fortabte Menneskes
haarde Hjerter fornyes til Livet. Og skulde nu ikke dette høre til Omvendelsens
værdige Frugter hos en christelig Menighed, hos et christeligt Folk, at der findes
Tro, Tro paa Guds og vor Faders store Barmhjertighed, ved hvilken Han
gjenføder; Tro paa Hans frelsende, fornyende, levendegjørende Naade i
235 Chrifto; Tro paa den Faderlighed, at Han forbarmer sig og udsender den Hellig
Aand, der gjenopvækker det Døde til Livet, og gjør de forstenede og forhærdede
Hjerter levende? „Gud kan opvække Abraham Afkom af disse Stene.” Lader os
gribe Haabet i disse Ord. Johannes bebuder Naadens Tid, men Naadens Tid er
Gjenfødelsens Tid; men Gjenfødelsens Tid er Smerternes og Bedrøvelsens og
240 Vee'ernes Tid. Afvigte Søndag lød det i Evangeliet (Joh. Evgl. 16, 21):
„Qvinden, naar hun føder, haver Bedrøvelse, fordi hendes Time er kommen,
men naar hun haver født Barnet, kommer hun ikke mere den Trængsel ihu for
Glæde, at et Menneske er født til Verden. Ogsaa I have da vel nu Bedrøvelse!”
Christus taler disse Ord til sine Disciple; men kunne vi ikke, om vi ville søge
245 Haabet befæstet, ja! ere vi ikke skyldige at optage disse Ord i vore Hjerter, som
Lys og Vejledning for vore Tanker? Ogsaa Du, danske Menighed, har nu
Bedrøvelse, fordi Din Time er kommen. Er det ikke en Haabets Tanke, — den
er vaagnet hos mig, jeg slipper den ikke — at vi lide disse vor Trængsler, have
Bedrøvelser og kvalfuld Sjælevee indtil at smage det Forsmædelige, og Alt dette,
250 fordi „Timen er kommen”, da et nyt, renere, sundere, kraftigere Liv end hidtil
skal fødes hos os? Vilde det ikke give Kraft til at taale, lide, bare, hvad der endnu
kan komme over os, om vi kunde troe Naaden, troe Naadens Livsførelse:
gjennem Fornedrelse til Ophøielse, gennem Død til Liv, — til et fyldigere og
mere sandt Liv? Det høres ofte nok af dem, der ville tale med gudelige Ord om
255 disse Tider, „at vi faae, hvad vi selv have forskyldt, at Gud tugter og straffer os
for vor Synds, vor Hovmods Skyld osv.”; der fældes haarde Domme, og efter
Ordenes Lydelse kunne de være rette nok, men hos Mange ere de kun et bittert
Sinds Udtalelse, hos Andre kun løs Tale, som nu engang skal fores, fordi Gud
maa tages med, idetmindste Hans Navn. Visselig maa Enhver, som har
260 gudfrygtig Alvor i sin Sjæl, bekjende Herren at være retfærdig ved at lade Alt
dette skee os; Enhver, som ikke vil bedøve sig selv med den Forestilling: „vi ere jo

dog ikke saa slette," maa vel kunne gyse tilbage for Tanken om, at Gud vil gaae i Rette med os og betale os efter vore Gjerninger, efter vor Færd mod Ham og
265 Hans Naades Evangelium. Ville vi ikke forsætlig lukke vore Øine, maa Hjertet vel kunne ængstes ved de Ord „hvert Træ, som ikke bærer god Frugt, skal afhugges"; thi der er ogsaa en Kærlighedens Sorg og Smerte, som kan blive urolig i Bekymring og kjende ydmyg Nedbøielser for Herren under Hans Revselse; der er en Kærlighedens Sorg og Smerte, som de Alvorligere iblandt Eder maae
270 have kjendt, naar I ikke kunde skjule for Eder selv, at Livet iblandt os lider under Mangel paa Kraft og hellig Alvor; at Forfængelighed og letfærdigt Væsen og mangehaande Daarlighed have Væxt, og at Alt dette er et Vidnesbyrd om Folkehjertet, hvorfra Livet udgaaer, et Vidnesbyrd om, at en slap, kraftløs, letsindig, verdslig Aand har Magt i os. Der er en Kjærlighedens Smerte, en
275 Kjærlighedens Frygt, at Gud ikke skulde agte os værdige at bestaae, fordi vi befandtes uduelige til at bære Frugt, Ham til Ære. Skulde derfor det Forfærdelige skee, at vi blive overgivne til Udslettelse af de selvstændige Folks Tal, skulde det skee, at Timen kom, da vort Navn blev dømt til Glemsel, vi maatte give Gud Ret og bekjende med Smerte: „Vi saa, hvad vi have forskyldt".
280 Men, kjære sorgfulde Menighed, skal der kun tales om Straffe, Tugtelse, Revselse som Vredens ubøielige Dom? Eller skulle vi glemme den Formaning, der taler til os som Børn: „Min Søn! agt ikke Herrens Revselse ringe! Værer ikke forsagte, naar Du tugtes af Ham; thi hvem Herren elsker, den revser Han, og Han tugter haardeligen den Søn, Han antager sig; og Han revser os til Nytte, at
285 vi skulle blive deelagtige i Hans Hellighed". (Ebr. B. 12,5—6). Nei! lader os ikke glemme denne Formaning, paa det vi ikke skulle forsage og blive trætte i vore Sjæle! Men, om vi end maae knnne forstaae, at Fornedrelsen, vi lide, er saa dyb, Forsmædelsen saa qvalfuld, Revselsen saa stræng, fordi der er saa meget Daarligt og Ondt der skal tugtes ud af os, monne vi ikke kunne og skulle tænke, tale og
290 leve, stride, taale og lide i Tro paa den Guds Naades Beslutning, at en Time er kommen, da det Ord stal have en Opfyldelse for os: „det bør Eder at fødes paany". Lader os da see vor Trængsel i dette Lys: „Danmark, vor Moder, er i Fødselssmerter, fordi en forventet Slægt skal gjenfødes, en ny Tid bryde frem".— Tænker paa Evangeliet 2den Sønd. i Advent; dette har ogsaa været givet os at
295 læses i denne Vinter ved Trængselstidens Begyndelse. Herrens Ord vidner om Afgjørelsens Tider, om saadanne Dommens Dage, paa hvilke det gjalder gamle Tidens Død og nye Tidens Fødsel i Verdens Liv, nye Tider, da Guds Rige kommer nær og Forløsning stunder til. Herren vidner, at Folkene skulle ængstes i Fortvivlelse og Menneskene forsmægte af Frygt for de Tings Forventelse, som
300 skulle komme, men Han siger ogsaa: „Naar disse Ting begynde at skee, da

opløfter Eders Hoveder, efterdi Eders Forløsning stunder til!" —

305 Danmark, vor Moder, er i Fødselssmerter! Men derfor maae ogsaa hendes Børn, denne Slægt, derfor maae vi bære Korset og lide for hendes Skyld. Men skulde da til „Omvendelsens værdige Frugter" i saadanne Tider ikke fremfor Alt høre at have — og vise Kærlighed? Kjærlighed ikke med Ord og Tunge, men i Gjerning og Sandhed. Og hvilken Kjærlighed uden den, som er i Hans Aand, der ikke sparede sig selv, men hengav sig for os Andre, at vi kunne have Lægedom ved
310 Hans Saar? Og er det ikke denne Kjærlighed, som fører og driver til at kunne og at ville lide for Andre, er det ikke denne Kjærlighed, som kan gjøre os stærke til at taale og fordrage de onde Tider, til at være udholdende, standhaftige, villige til at bringe Offre i Selvforsagelse og til at have en Aand som er redebøn til at ville bøde indtil Blodet for de forbigangne Tidens og vore egne Overtrædelser,
315 og bære Plager, paa det en kommende Slægt kan leve i bedre Vilkaar.

Johannes den Døbers Ord vare først henvendte til et Folk, en Slægt, en Tids Børn, der vel kunde holde sig nær til Herren med Munden, men som vare langt borte fra Ham med Hjertet; de kunde have et vist Gudfrygtighedens Skin, men
320 de fornægtede dens Kraft; et Folk og en Tids Børn, der vel roste sig af at være Abrahams Afkom, men som intet Slægtskab havde med Abrahams Tro og med den Kjærlighed, i hvilken han bragte Isaac til Bjerget; de havde Moses og Propheterne, forstode vel at tale om „Loven", om den Lov, hvis Opfyldelse er Kjærlighed, men deres Liv var uden Kjærlighed. Nu vendes Ordene til en Slægt,
325 en Tids Børn, der have Evangeliet, Korsets Evangelium, som roser sig af Kundskab og dybere Indsigt i de christelige Ting; der høres ofte Yttringer om, at vor Tid er skreden fremad i Christendom, i christelig Erkjendelse og Sandhed og Dannelse. Nu er en Prøvens Tid kommen for os, for den danske Menighed. En Time er kommen, der aabenbarer Hjerternes Tanke og Raad; da det skal kjendes
330 om vor Kundskab er mere end skønne og dybe Tanker, mere end Ord og Munds Yttringer, men om der ogsaa er Livskraft i os. Vi vide visselig at tale skjønt og rigtigt om Christi Kors, om Efterfølgelsen, om Selvforsagelse o.s.v.; hvor ofte har Du ikke, kjære Menighed, med bevæget Hjerte skuet ind i Din Frelasers Lidelse og Død? Nu skal det kjendes, om Du har forstaaet denne Christi
335 Lidelsers Alvor, om Du med alle de Hellige har lært at begribe det Høie og det Dybe, det Lange og det Brede i Christi Kjærlighed — den at være Offeret! At gjøre Bod for alle Tidens Synd og Skyld, paa det vi kunne have Fred. Nu lyder der et Kald til Danmarks Børn: lader os ikke elske i Ord, men i Gjerning og Sandhed! og lader os see hen til vor Troes Begynder og Fuldender Christum

Jesum, der leed taalmodeligen Korset. Lader os følge Ham, idet vi tage Tidernes
tunge Kors op og bare det, indtil Alt er fuldbragt, fornægtende os selv,
forsagende Ro og gode Dage, og Livets Velvære, paa det vi kunne fuldkomme
hvad vi ere udseete til at lide. Thi vor Tid og vor Slægt synes udvalgt til at skulle
345 bøde for Fædrenes Skyld og afføde en ny Tid; derfor skeer alt dette os! derfor
smage vi det Bittre at blive forladte af Mennesker; de staae langt borte, trække
ynksomt paa Skuldrene over os, men ingen Haand udrækkes til Hjælp; vi lide at
overvældes med Vold og List, at blive besvegne, forraadte, solgte til vore
Fjender. Nu bør det os at lide dette. Maatte vi dog bestaae, maatte vi dog
350 befindes troe for derefter at indgaae til lysere Tider! Maatte vi dog styrkes i at
være standhaftige og udholdende i Alt, selvom vi maae sukke: Vor Gud, hvorfor
har Du forladt os! som Han holdt ud, indtil Ordet kunde siges: det er fuldbragt!
Men hvor langt borte ere vi ikke endnu! Det fattes paa den Eenhed i Hjertets
Tanker og Villie, at det hele Folk er som eet Legeme, i hvilket den ene Aand,
355 Guds Kjærligheds Aand, virker levendegjørende og vækkende. Men „Gud kan
vække Abraham Afkom af disse Stene!" Og efterdi det gjøres behov, faa lad det
blive vor Bøn, at den levendegjørende, almægtige Gud vil gjenopvække det
danske Folks Hjerte, at det maa banke høit og modigt, freidigt og i Haab,
nidkjært og brændende i den Kjærlighed, at det ikke vil spare sig selv, men vil
360 være lydigt — lydigt i at opfylde hvad der gennem Lidelse og Trængsel skal
fuldkommes. Tiden er der, da det bør saaledes at lide! Gud hjælpe os, at ikke en
kommende Slægt, at ikke de Børn, som opvoxe iblandt os, siden skulle reise den
bittre Anklage mod os: I svigtede i Afgjørelsens Stund! — men at det maa
kunne siges om os: De bleve troe!

365

1. Salmernes Bog kapitel 46, vers 2
2. Malakias' Bog, kapitel 3, vers 2
3. Paulus' Brev til Romerne kapitel 11, vers 25-29
4. Matthæusevangeliet kapitel 4, vers 7
- 370 5. Siraks Bog kapitel 2, vers 12-13

Kilde

L.A. Warburg. En almindelig Bods- og Bededags Prædiken fra Aaret 1864: Kjøbenhavn: O.H. Delbanco, 1865. Digitalisering: Det Kgl. Bibliotek

375

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Den anden slesvigske krig 1864, Første tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 1800-tallet, Store bededag

380 **URI**
<https://www.dansketaler.dk/tale/l-a-warburgs-praediken-bededag>

385

390

395

400

405

410

415